

ЖИТИЕ НА СВЕТИ МЪЧЕНИЦИ ЕВТРОПИЙ, КЛЕОНИК И ВАСИЛИСК

Скоро след мъченическата смърт на св. Теодор Тирон в град Амасия(в малоазийската област Понт) умрял управителят, който го осъдил, а на негово място бил назначен друг управител, който със същата строгост започнал да преследва християните. След като приел длъжността, той веднъж заповядал да му прочетат отчета със съдебните дела в управлението на неговия предшественик. Между другото му прочели делото на св. Теодор Тирон. Управителят отишъл да презгледа остатъците от езическото капище, подпалено от мъченика, и след това запитал къде са другите християни, които били заловени заедно с Теодора. Казали му, че всички са в затвора. Той заповядал да доведат при него тримата: двамата братя Евтропий и Клеоник, които били особено близки с Теодор Тирон, и Василиск, племенника на светия мъченик. Тези християни през време на затворничеството си в тъмницата обърнали към Христа много езичници, затворени заедно с тях поради различни престъпления. Светите мъченици им проповядвали словото Божие и им показвали пример на християнско служение и преданост към Исуса Христа; защото християнските мъченици били кротки и търпеливи, към всички проявявали любов и състрадание твърдо се уповавали на Бога и понасяли безропотно затвора и всички лишения. Между другите повярвал и тъмничният стражар. Когато му съобщили заповедта на управителя, той влязъл в тъмницата и казал на тримата християни: "Ставайте! Дойде отдавна очакваното от вас време. Управителят ви вика. Не забравяйте и мене в доброто ваше изповедание!" Християните бързо се приготвили

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

да вървят, а другите затворници започнали да плачат и скърбят, като знаели, че мъчения, а може би и смърт застрашават приятелите им. "Не плачете, братя! – казал им св. Евтропий. – Ще се видим пак. Молете се за нас и изпросете от Бога да се прекрати идолопоклонството и цял свят да се изпълни с Христовата благодат!"

Те били доведени при управителя. Управителят, който чул, че Евтропий е особено уважаван от другарите си, обърнал се най-напред към него и ласкаво го попитал за неговото име и звание. Евтропий на всички въпроси на управителя отговарял с радостно спокойствие.

– Аз виждам – казал му управителят, – че ти си толкова умен, колкото и красив. Вероятно си се учил на мъдрост?

– Аз съм придобил оная мъдрост, която учи да се уповаваме на Христа – отговорил Евтропий.

– Послушай ме – казал управителят, – принеси жертва на боговете и убеди другарите си да сторят същото! Аз ще пиша на императора, той ще те възвеличи с почести и ще те награди с богати дарове. Ако пък не се покорих на волята му, всички вас ще предам на жестоки мъки.

– Не се надявай да ни прелъстиш с обещания или да ни уплашиш със заплахи – възразил Евтропий. – Каква полза за нас от временните блага, от почестите и богатствата, които тъй често биват гибелни за човешката душа? Ние всички сме готови да страдаме и да умрем за името Христово. Христос е богатство и чест, и наша слава. Той е извор на живот. Той ни пази и може да ни избави от ръцете ти, ако такава е волята Му.

Тогава управителят заповядал да мъчат Евтропия, а на Клеоник и Василиск казал: "А вие какво ще кажете? Съгласни ли сте да принесете жертви на боговете или искате да страдате заедно с Евтропий?"

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

– Ние изповядваме същия Бог – отговорили те – и искаме да страдаме с Евтропий.

Управителят заповядал да ги предадат на мъчения. Били ги с ремъци тъй жестоко, че шурнала кръв. Но те мъжествено понасяли страданията, като се издигали с душата си към Бога.

"Боже благи и милостиви! – гръмко се молел св. Евтропий, – Боже, Който спасяваш праведниците и обръщаш грешниците! Дай ни търпение и помогни ни, както си помогнал на Твоя раб Теодор! Амин!" – извикали Клеоник и Василиск и внезапно мъчителите спрели, като че ли удържани от невидима сила. Мъчениците видели Иисус Христос в слава и Теодор Тирон да стои близо до Него. Те чули думите: "Аз виждам старанията ви, ще ви бъда помощник докрай и имената ви ще се впишат в книгата на живота!"

Подкрепени от чудното видение, християните гръмогласно славели и благодарели на Бога, а мъчителите пристъпили до управителя и го молели да ги освободи, понеже не са в състояние повече да мъчат християните.

– Това е магьосничество! – извикал изученият управител. – Чрез какви вълшебства тия измамници прелъстиха моите служители? Но мнозина от присъстващите се удостоили да видят чудесното явление. Те казали на управителя: "Това не е вълшебство, а Богът на християните помага на Своите служители. Ние видяхме техния Цар Христос и чухме глас от небето, видяхме също така и умрелия Теодор, какъвто го знаехме жив."

– А защо аз нищо не видях и никакъв глас не чух? – запитал управителят.

– Ти не виждаш с душевните си очи – казал му Евтропий, – затова и не си видял небесното явление. Князът на тоя век е ожесточил сърцето ти и над тебе се сбъдват думите на пророка: "С ушите си тежко слушат, а очите си са затворили" (Ис. 6:10).

Като видял, че народът се вълнува, управителят заповядал да прекратят изтезанията на християните. Отвели ги в тъмницата.

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

Затворниците радостно ги приветствали, гръмко викайки: "Нашата помощ е в името на Господа, който сътвори небето и земята" (Пс. 123:8).

Управителят бил твърде загрижен и не знаел какви мерки да предприеме в случая. Във време на обед той казвал на приятелите си: "Какво да правя с тия люде? Целият народ се вълнува. Какво е вашето мнение?"

– Заповядай по-скоро да ги накажат смъртно – отговорил един от присъстващите. – Ако продължаваш да се бавиш, целият народ ще остави боговете и ще се обърне към Оня Бог, Когото те проповядват.

Но управителят повече желяел да ги склони да се отрекат, отколкото да ги предаде на смърт. Затова той решил да изпита още силата на думите и лъжливите обещания и веднага пратил за Евтропий.

– Съгласен ли си сега да се поклониш на боговете? – запитал го той.

– Понеже Господ Бог мой е жив – отговорил св. Евтропий, – аз и да помисля за това не мога.

– Седни и обядвай с нас – казал му ласкаво управителят.

– Не – отговорил мъченикът, – няма да седна с вас, понеже в Писанието е казано: "Който ходи със светии, ще се освети, а който с нечестиви ходи, техен съучастник ще стане".

– Виждам, че си злонравен – казал му управителят.

– Не съм злонравен, но изпълнявам заповедта на моя Господ – спокойно отговорил Евтропий.

Тук управителят пак започнал да го убеждава да принесе жертва на боговете. "Ти поне самичък принеси жертва – казал му той, – само за да види това народът и да не се отвращава от боговете!"

– Искаш да бъда наставник на другите в злото ли? – отговорил Евтропий. – Моят Господ е казал: "Който съблазни едного от тия малките, които вярват в Мене, за него е по-добре да му надянат

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

воденичен камък на шията и да го хвърлят в морската дълбочина" (Мат. 18:6).

Тогава управителят заповядал да донесат много злато, сребро и драгоценни дрехи. "Всичко туй ще ти дам – казал му той – и още повече от това, ако само кажеш на народа, че ти се покоряваш и се готов да принесеш жертва на боговете. А подир това се моли на своя Бог колкото искаш."

– Престани да изкушаваш Христовия раб – казал му Евтропий. – Каква полза за човека да придобие цял свят, ако той загуби душата си? Какво ще замени душата му? (Мат. 16:26) Защо се бавиш? Осъди ни на смърт, понеже можеш да бъдеш уверен, че нищо няма да ни разлъчи от любовта Христова (Рим. 8:39).

Управителят още дълго го увещавал, но най-после като се убедил, че това е безполезно, пратил го в тъмницата, где то през всичкото време другарите му не преставали да се молят за него.

Управителят осъдил Евтропий и Клеоник на кръстна смърт, а заповядал да оставят Василиск в затвора, без да обръща внимание на молбата му да не го разлъчват от другарите му.

Когато светите мъченици били отведени вън от града и видели приготвените за тях кръстове, гръмогласно започнали да благодарят на Господа, че ги е удостоил с кръстна смърт. Те Го молили да помогне на християните и да им даде сила да изтърпят гонението. Множество народ вървяло подир светите мъченици. Приковали ги на кръстовете и те с молитва предали душите си Богу, като чули глас от небето, който ги призовавал към по-добрия живот. Това станало в края на III век.

Василиск, след като прекарал няколко години в тъмница, бил посечен с меч близо до град Коман. Паметта му се чества в деня на неговата смърт – 22 май.